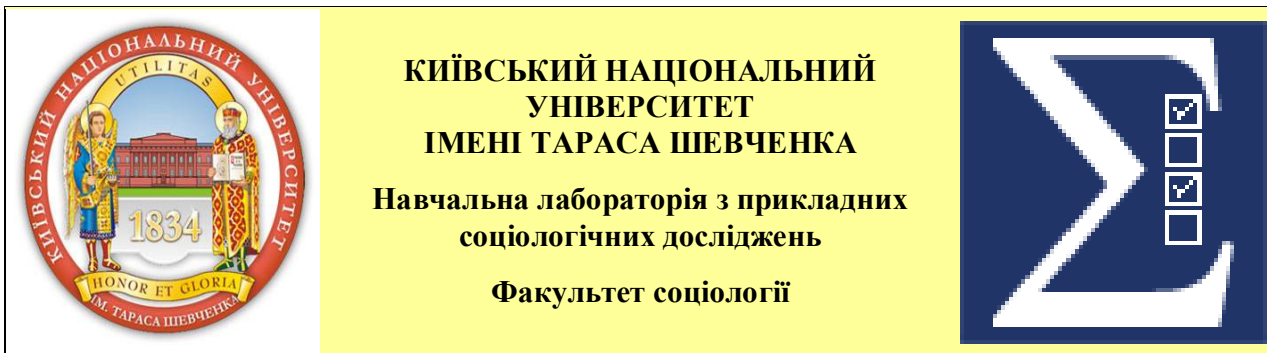

УНІВЕРСИТЕТСЬКЕ ДОСЛІДЖЕННЯ UNiDOS-19

У лютому 2009 року факультет соціології започаткував моніторингове опитування UNiDOS (УНіверситетське ДОСлідження), що проводиться один або два рази на рік. Загалом проведено уже 19 хвиль дослідження. До 2019 року збір даних здійснювався студентами старших курсів факультету соціології в межах практики під керівництвом викладачів та за підтримки керівництва Університету. Починаючи з 2020 року, спочатку у зв'язку з пандемією, а потім через повномасштабне вторгнення, опитування реалізовувалося онлайн з використанням платформи LimeSurvey. Запрошення до проходження опитування студенти отримували через масову розсилку електронною поштою.

Дев'ятнадцята хвиля дослідження була проведена у листопаді 2023-лютому 2024 року. Заповнили анкету 3626 студентів ОС «бакалавр» (2-4 курси) і «магістр» денної форми навчання всіх факультетів та інститутів Університету.

ЗМІСТ

Вибіркова сукупність	3
Мотивація отримання вищої освіти та вступ до магістратури	5
Навчальна та наукова діяльність.....	9
Задоволеність навчанням на факультеті та в КНУ.....	18
Оцінка якості освітнього процесу.....	23
Дистанційне навчання та емоційний стан студентів	27
Поєднання роботи і навчання	33
Використання соціальних мереж / месенджерів та плани на майбутнє	38
Дотримання академічної доброчесності.....	41
Соціально-демографічний портрет студентів.....	45

Вибіркова сукупність

У ході дев'ятнадцятої хвили дослідження було опитано 3626¹ студентів і студенток ОС «бакалавр» (2-4 курси) та «магістр» (включаючи магістрів 1-го року і старше за освітньою програмою «Медицина») Київського національного університету імені Тараса Шевченка. В опитуванні взяли участь студенти 22 факультетів / інститутів.

Таблиця 1. Розподіл респондентів за факультетами / інститутами

Факультет / інститут	Кількість надісланих запрошень	Кількість отриманих відповідей	Рівень відгуку на запрошення %
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	1183	365	30,85
Військовий інститут (ВІКНУ)	380	10	2,63
Географічний факультет	660	175	26,52
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	291	55	18,9
Економічний факультет	2088	332	15,9
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	140	45	32,14
Навчально-науковий інститут журналістики	912	108	11,84
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	1809	273	15,09
Навчально-науковий інститут філології	2033	553	27,2
Історичний факультет	805	159	19,75
Механіко-математичний факультет	639	132	20,66
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	646	85	13,16
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	1487	301	20,24
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	918	155	16,88
Факультет психології	843	236	28
Факультет соціології	193	75	38,86
Фізичний факультет	436	58	13,3
Філософський факультет	663	127	19,16
Хімічний факультет	367	60	16,35
Навчально-науковий інститут права	1986	209	10,52
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	353	92	26,06
Інститут Управління державної охорони України	60	13	21,67
Всього	18892	3618	19,15

¹ В Таблиці 1 вказана дещо менша кількість респондентів (отриманих відповідей), адже не всі опитані зазначили факультет / інститут, на якому навчаються.

Рівень відгуку становить 19,15% від загальної кількості студентів у 2023-2024 навчальному році (див. *Таблицю 1*) і є меншим, порівняно з минулим і позаминулим роками. Опитування проводилось у середовищі LimeSurvey методом розсилки запрошень на електронні адреси студентів, надані факультетами / інститутами. Збір інформації був анонімізований. Спершу кожному студенту надсилалось запрошення для проходження опитування. Якщо певний час не надходило відповіді або вона була неповна, надсилалось нагадування.

Мотивація отримання вищої освіти та вступ до магістратури

Перейдемо, безпосередньо, до опису результатів опитування студентів 2 курсів і старше, проведеного в межах 19-ої хвили UNiDOS. Розпочнемо із запитань, пов'язаних з мотивацією отримання вищої освіти та вступом на 1-й курс магістратури. Спершу визначимо, навіщо студенти отримують вищу освіту. З *Таблиці 2* бачимо², що найбільш вагомою причиною отримання вищої освіти є бажання загалом бути освіченою особистістю (5,9), а найменш вагомими причини – бажання відтягнути початок самостійного життя та не відставати від друзів (3).

Таблиця 2. Для чого Ви отримуєте вищу освіту? (середнє)

Твердження	На Вашу думку, вища освіта є корисною для того, щоб... (1 - Взагалі не корисно, 7 - Дуже корисно)
Загалом бути освіченою особистістю	5,9
Дізнатися більше про обрану спеціальність	5,4
Отримати гарну академічну освіту	5,4
Отримати цікаву роботу	5,3
Розвивати власні ідеї та думки	5,3
Сприяти розвитку суспільства	5,2
Мати стабільний прибуток	4,9
Отримати високу соціальну позицію	4,9
Отримати вчений ступінь	4,8
Під час навчання випробувати різні стилі життя	4,5
Не бути мобілізованим	4,3
Вийхати з власного міста / села	3,8
Задовольнити бажання батьків	3,4
Відтягнути початок самостійної роботи	3,0
Не відставати від друзів	3,0

*Твердження впорядковано за спаданням середнього

Тепер з'ясуємо, чим студенти керувалися при виборі закладу вищої освіти. Всього було виокремлено 5 критеріїв:

1. довіра (впевненість у тому, що університет надає якісну освіту, у відсутності корупції та дотриманні принципів академічної доброчесності);
2. загальне враження (загальне уявлення про університет, сформоване на основі власного досвіду, відгуків інших людей, іншої наявної інформації про нього);
3. повага (почуття шани до здобутків, заслуг і досягнень студентів, аспірантів, випускників, співробітників університету);

² Значення середніх, вказаних у таблиці, могли змінюватись від 1 до 7. Чим більше значення, тим вища згода із вказаним твердженням і тим більш вагомою для студентів є дана причина отримання вищої освіти.

4. захоплення (особиста зацікавленість університетом, почуття захвату від результатів його діяльності);
5. авторитет (престижність університету, його місце в національних та міжнародних рейтингах).

Студенти мали впорядкувати ці критерії так, щоб найбільш вагомий з них отримав ранг 1, а найменш вагомий – ранг 5. Ми розраховували середній ранг для кожного з критеріїв вибору ЗВО. Значення середнього рангу для кожного з них знаходилося у межах від 1 до 5; чим менше значення, тим більш вагомим є даний критерій.

Як можна помітити з *Таблиці 3*, найбільш вагомим критерієм вибору ЗВО став авторитет (в тому числі й для більшості факультетів / інститутів), а найменш вагомим – повага. Остання була також найменш вагомим або одним з найменш вагомих критеріїв у розрізі окремих факультетів / інститутів.

Таблиця 3. Що для Вас було найбільш вагомим при виборі закладу вищої освіти для навчання? (середнє)

Факультет / інститут	Довіра	Загальне враження	Повага	Захоплення	Авторитет
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	2,8	2,7	3,6	3,2	2,8
Військовий інститут (ВІКНУ)	3,1	2,9	3,1	2,7	3,1
Географічний факультет	3,0	2,7	3,7	3,4	2,4
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	2,4	3,0	3,7	3,4	2,4
Економічний факультет	3,1	2,7	3,6	3,6	2,0
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	2,6	2,6	3,7	3,2	2,9
Навчально-науковий інститут журналістики	2,9	2,7	3,9	3,3	2,3
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	3,2	2,8	3,6	3,3	2,1
Навчально-науковий інститут філології	2,9	2,6	3,7	3,2	2,5
Історичний факультет	2,8	2,8	3,7	2,9	2,7
Механіко-математичний факультет	3,0	2,4	3,6	3,4	2,6
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	2,8	2,9	3,3	3,6	2,5
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	2,8	2,5	3,6	3,7	2,5
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	2,9	2,4	3,8	3,6	2,3
Факультет психології	2,4	2,9	3,8	3,4	2,4
Факультет соціології	2,7	2,6	3,7	3,6	2,4

Факультет / інститут	Довіра	Загальне враження	Повага	Захоплення	Авторитет
Фізичний факультет	2,7	2,5	3,9	3,1	2,8
Філософський факультет	2,8	3,1	3,2	3,1	2,7
Хімічний факультет	3,0	2,5	3,8	3,5	2,2
Навчально-науковий інститут права	3,1	2,8	3,4	3,2	2,4
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	2,8	3,0	3,4	3,5	2,2
Інститут Управління державної охорони України	3,5	2,5	3,8	2,9	2,4
Всього	2,9	2,7	3,6	3,3	2,4

Рис. 1. Якими були основні причини для вступу до магістратури саме на ту спеціальність, за якою Ви зараз навчаєтесь? (%)

*Сума може перевищувати 100%

Тепер розглянемо причини вступу до магістратури. Визначимо, чому студенти вступили до магістратури саме на обрану спеціальність. З *Рис. 1* видно³, що найбільш вагомою причиною вибору спеціальності для навчання у магістратурі стала особиста зацікавленість нею (78,6%). Також досить вагомою причиною вибору спеціальності стало те, що вона передбачає ширший вибір посад і гарні перспективи мати надійну роботу після завершення навчання (39%). Найменш вагомим з усіх запропонованих варіантів є інформація про відомих людей, які мають цю спеціальність (4,1%).

Якщо говорити про вступ до магістратури саме у КНУ⁴ (див. *Рис. 2*), основною причиною вибору Університету є попередній досвід навчання на бакалавраті (55,8%). Також 32% респондентів відзначили, що їхній вибір КНУ зумовлений можливістю працювати паралельно з навчанням.

Рис. 2. Для Вас особисто, якими були основні причини для вступу до магістратури саме до КНУ імені Тараса Шевченка? (%)

*Сума може перевищувати 100%

³ Питання ставилося магістрам 1 року навчання, в тому числі й за ОП Медицина.

⁴ Див. примітку 2.

Навчальна та наукова діяльність

Перейдемо до наступного пункту: навчальної та наукової діяльності студентів. Спершу з'ясуємо, як вони оцінюють складність навчання в Університеті. Студенти оцінили складність навчання в 3,2 бали (тобто навчатися їм не дуже важко, але і не дуже легко)⁵. У найменшу кількість балів складність навчання оцінили студенти ННІ журналістики. А найскладніше, на думку опитаних, навчатись у ВІКНУ (див. *Таблицю 4*).

Таблиця 4. Оцініть, будь ласка, наскільки Вам легко навчатись в університеті: (середнє)

Факультет / інститут	Складність навчання (1 - Дуже легко, 5 - Дуже важко)
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	3,3
Військовий інститут (ВІКНУ)	4,0
Географічний факультет	3,1
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	2,8
Економічний факультет	3,3
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	3,2
Навчально-науковий інститут журналістики	2,7
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	3,3
Навчально-науковий інститут філології	3,2
Історичний факультет	2,9
Механіко-математичний факультет	3,3
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	3,5
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	3,2
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	3,4
Факультет психології	2,9
Факультет соціології	3,2
Фізичний факультет	3,5
Філософський факультет	3,1
Хімічний факультет	3,6
Навчально-науковий інститут права	3,1
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	2,9
Інститут Управління державної охорони України	2,8
Всього	3,2

Тепер визначимо, якими є оцінки респондентів за іспити. Як бачимо з *Таблиці 5*, оцінки 48,1% студентів знаходяться в діапазоні від 90 до 100 балів. Ще 41,2% респондентів відзначили, що їхні оцінки за іспити знаходяться в діапазоні від 75 до 89 балів. Щодо різних факультетів /

⁵ Значення середнього для змінної, що характеризує оцінку ступеню складності навчання, змінюється від 1 до 5. Чим більше значення, тим складніше, на думку студентів, навчатися в Університеті.

інститутів, оцінки за іспити переважної більшості їх студентів знаходяться в діапазоні від 75 до 100 балів. Найбільший відсоток тих, хто має оцінки у діапазоні від 90 до 100 балів, серед студентів ННІ високих технологій (75%).

Таблиця 5. Оцініть, будь ласка, в якому діапазоні найчастіше знаходяться Ваші оцінки за іспити: (%)

Факультет / інститут	60-74 балів	75-89 балів	90 і вище балів
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	3,3	47,5	49,2
Військовий інститут (ВІКНУ)	0,0	100,0	0,0
Географічний факультет	5,2	37,9	56,9
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	13,0	43,5	43,5
Економічний факультет	14,9	38,6	46,5
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	8,3	16,7	75,0
Навчально-науковий інститут журналістики	3,6	32,1	64,3
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	10,5	50,5	38,9
Навчально-науковий інститут філології	7,4	31,2	61,4
Історичний факультет	5,5	34,5	60,0
Механіко-математичний факультет	31,8	31,8	36,4
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	17,9	32,1	50,0
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	16,3	51,1	32,6
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	12,0	60,0	28,0
Факультет психології	9,9	34,6	55,6
Факультет соціології	21,4	28,6	50,0
Фізичний факультет	17,4	34,8	47,8
Філософський факультет	8,8	41,2	50,0
Хімічний факультет	4,8	52,4	42,9
Навчально-науковий інститут права	15,5	46,5	38,0
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	0,0	48,6	51,4
Інститут Управління державної охорони України	0,0	100,0	0,0
Всього	10,7	41,2	48,1

Перейдемо до самооцінки студентами відвідування занять, як лекційних так і семінарських / практичних. Як можна помітити на *Таблиці 6*, 56,8% студентів відзначили, що відвідували від 76% до 100% лекцій. А приблизно кожен п'ятий респондент зазначив, що відвідував від 51% до 75% всіх лекцій. 22,6% студентів зазначили, що вони відвідували до

половини всіх лекцій. Найвища відвідуваність лекційних занять серед курсантів ВІКНУ та студентів Інституту Управління державної охорони України.

Відвідуваність семінарських / практичних занять, як можемо побачити з *Таблиці 7*, вища, порівняно з відвідуваністю лекцій. Так, 68,1% студентів вказали, що відвідали від 76% до 100% семінарських / практичних занять. 15,4% респондентів зазначили, що відвідували до половини всіх семінарських / практичних занять. Найвища відвідуваність семінарських / практичних занять була серед студентів ННЦ «Інститут біології та медицини»: 82,8% студентів вказали, що відвідують від 76% до 100% семінарів / практичних.

Таблиця 6. Оцініть приблизно, у якій частці лекцій (включаючи дистанційні) Ви брали участь поточного навчального семестру: (%)

Факультет / інститут	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	6,6	9,8	17,2	66,4
Військовий інститут (ВІКНУ)	0,0	0,0	0,0	100,0
Географічний факультет	3,4	6,9	27,6	62,1
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	8,7	8,7	21,7	60,9
Економічний факультет	9,6	12,3	23,7	54,4
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	16,7	25,0	25,0	33,3
Навчально-науковий інститут журналістики	10,7	17,9	28,6	42,9
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	9,5	11,6	20,0	58,9
Навчально-науковий інститут філології	6,2	10,8	15,9	67,0
Історичний факультет	9,1	16,4	20,0	54,5
Механіко-математичний факультет	22,7	15,9	22,7	38,6
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	17,9	7,1	10,7	64,3
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	18,5	14,1	15,2	52,2
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	12,0	6,0	34,0	48,0
Факультет психології	3,7	12,3	14,8	69,1
Факультет соціології	17,9	21,4	14,3	46,4
Фізичний факультет	17,4	13,0	30,4	39,1
Філософський факультет	8,8	17,6	32,4	41,2
Хімічний факультет	33,3	9,5	19,0	38,1
Навчально-науковий інститут права	14,1	14,1	25,4	46,5
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	5,4	13,5	21,6	59,5

Факультет / інститут	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
Інститут Управління державної охорони України	0,0	0,0	0,0	100,0
Всього	10,5	12,1	20,5	56,8

Таблиця 7. Оцініть приблизно, у якій частці семінарських / практичних занять (включаючи дистанційні) Ви брали участь поточного навчального семестру: (%)

Факультет / інститут	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	3,3	4,9	9,0	82,8
Військовий інститут (ВІКНУ)	0,0	0,0	100,0	0,0
Географічний факультет	3,4	6,9	25,9	63,8
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	8,7	4,3	8,7	78,3
Економічний факультет	6,1	5,3	17,5	71,1
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	16,7	16,7	16,7	50,0
Навчально-науковий інститут журналістики	3,6	10,7	21,4	64,3
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	3,2	5,3	12,6	78,9
Навчально-науковий інститут філології	6,8	7,4	15,3	70,5
Історичний факультет	7,3	16,4	10,9	65,5
Механіко-математичний факультет	13,6	11,4	20,5	54,5
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	10,7	0,0	17,9	71,4
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	9,8	8,7	26,1	55,4
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	6,0	12,0	12,0	70,0
Факультет психології	4,9	9,9	19,8	65,4
Факультет соціології	14,3	21,4	17,9	46,4
Фізичний факультет	13,0	13,0	21,7	52,2
Філософський факультет	14,7	17,6	14,7	52,9
Хімічний факультет	4,8	0,0	14,3	81,0
Навчально-науковий інститут права	7,0	11,3	14,1	67,6
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	8,1	5,4	16,2	70,3
Інститут Управління державної охорони України	0,0	0,0	33,3	66,7
Всього	7,0	8,4	16,5	68,1

Дізнаємось, чи вступали студенти 2 курсів і старше у 2023 році до ЗВО за кордоном. З огляду на дані з *Таблиці 8*, 68,7% студентів зазначили, що не вступали й не планують цього робити. Кожен четвертий респондент відзначав, що не вступав, однак планує зробити це пізніше. 0,6% респондентів пробували вступати до ЗВО за кордоном, однак їм це не вдалося.

Таблиця 8. Чи вступали Ви цього року до закладу вищої освіти за кордоном?

Вступали чи не вступали за кордоном	% респондентів
Так, але не вступив(-ла) за кордоном	0,6
Так, вступив(-ла) за кордоном на ДЕННУ форму і паралельно навчаюся у КНУ	2,4
Так, вступив(-ла) за кордоном на ДЕННУ форму, але відмовився(-лась) на користь КНУ	0,9
Так, вступив(-ла) за кордоном на ЗАОЧНУ форму і паралельно навчаюся у КНУ	0,2
Так, вступив(-ла) за кордоном на ЗАОЧНУ форму, але відмовився(-лась) на користь КНУ	0,1
Ні, не вступав(-ла), але планую вступати пізніше	25,0
Ні, не вступав(-ла) і не планую цього робити	68,7
Інше (вказіть)	2,1

З'ясуємо, чи студенти навчаються / навчалися раніше за програмою академічної мобільності. Як бачимо з *Таблиці 9*, 5,8% респондентів зараз перебувають на академічній мобільності, ще 5,3% опитаних раніше навчалися за програмою академічної мобільності. Найбільша частка тих, хто навчається / навчався раніше за програмою академічної мобільності, серед студентів факультету соціології (25,4%) та курсантів ВІКНУ (25%).

Таблиця 9. Чи навчаєтесь Ви зараз за програмою академічної мобільності? (%)

Факультет / інститут	Так, навчаюся зараз	Ні, зараз НЕ навчаюся, але навчався(-лась) раніше	Ні, зараз НЕ навчаюся і НЕ навчався(-лась) раніше
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	8,3	4,4	87,3
Військовий інститут (ВІКНУ)	12,5	12,5	75,0
Географічний факультет	7,4	2,0	90,6
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	10,0	4,0	86,0
Економічний факультет	5,2	5,9	88,8
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	2,5	12,5	85,0
Навчально-науковий інститут журналістики	8,7	2,2	89,1
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	5,6	5,2	89,2
Навчально-науковий інститут філології	5,5	9,4	85,1

Факультет / інститут	Так, навчаюся зараз	Ні, зараз НЕ навчаюся, але навчався(-лась) раніше	Ні, зараз НЕ навчаюся і НЕ навчався(-лась) раніше
Історичний факультет	0,0	2,1	97,9
Механіко-математичний факультет	1,9	1,9	96,3
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	5,3	1,3	93,4
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	3,8	2,3	93,9
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	3,3	0,0	96,7
Факультет психології	4,8	5,8	89,4
Факультет соціології	16,9	8,5	74,6
Фізичний факультет	6,0	16,0	78,0
Філософський факультет	7,2	7,2	85,6
Хімічний факультет	1,8	14,5	83,6
Навчально-науковий інститут права	5,6	2,5	92,0
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	11,8	8,2	80,0
Інститут Управління державної охорони України	0,0	0,0	100,0
Всього	5,8	5,3	88,9

З'ясуємо також, у яких наукових заходах беруть участь студенти. 60,2% респондентів зазначили, що не брали участі у жодному науковому заході. Найбільш відвідуваними заходами стали конференції, наукові семінари, що проходили в КНУ (29,9%). Найменш відвідуваними є олімпіади з навчальних дисциплін та конкурси студентських робіт (див. Рис. 3).

Таблиця 10. Вкажіть, у яких із нижче наведених наукових заходів, включно з дистанційними, Ви брали участь протягом навчання у КНУ: (% за факультетами / інститутами)

Факультет / інститут	Олімпіади з навчальних дисциплін, конкурси студентських робіт	Конференції, наукові семінари, що проходили в КНУ	Конференції, наукові семінари в інших українських ЗВО	Конференції, наукові семінари, що проходили за кордоном	Літні школи, гуртки, хаби, майстер-класи, експедиції	Не брав (-ла) участь у жодному науковому заході	Інше
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	2,5	30,3	13,9	9,0	14,8	52,5	0,0
Військовий інститут (ВІКНУ)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Географічний факультет	1,7	22,4	15,5	8,6	15,5	60,3	0,0
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	0,0	43,5	4,3	8,7	0,0	56,5	0,0

Факультет / інститут	Олімпіади з навчальних дисциплін, конкурси студентських робіт	Конференції, наукові семінари, що проходили в КНУ	Конференції, наукові семінари в інших українських ЗВО	Конференції, наукові семінари, що проходили за кордоном	Літні школи, гуртки, хаби, майстер-класи, експедиції	Не брав (-ла) участь у жодному науковому заході	Інше
Економічний факультет	7,9	32,5	8,8	5,3	6,1	57,0	0,0
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	8,3	8,3	16,7	8,3	41,7	33,3	8,3
Навчально-науковий інститут журналістики	0,0	32,1	7,1	3,6	7,1	57,1	0,0
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	3,2	34,7	14,7	5,3	4,2	58,9	1,1
Навчально-науковий інститут філології	3,4	27,8	7,4	6,2	13,1	60,8	1,1
Історичний факультет	0,0	29,1	10,9	5,5	9,1	61,8	1,8
Механіко-математичний факультет	9,1	20,5	9,1	2,3	9,1	68,2	0,0
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	3,6	17,9	3,6	0,0	0,0	78,6	0,0
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	2,2	17,4	6,5	4,3	0,0	79,3	0,0
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	4,0	24,0	6,0	4,0	4,0	70,0	0,0
Факультет психології	2,5	35,8	11,1	13,6	16,0	51,9	1,2
Факультет соціології	0,0	46,4	14,3	7,1	7,1	46,4	3,6
Фізичний факультет	0,0	21,7	4,3	0,0	4,3	69,6	0,0
Філософський факультет	2,9	32,4	5,9	8,8	2,9	61,8	2,9
Хімічний факультет	9,5	28,6	9,5	4,8	4,8	71,4	0,0
Навчально-науковий інститут права	1,4	38,0	15,5	4,2	12,7	53,5	0,0
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	5,4	51,4	10,8	8,1	8,1	45,9	0,0
Інститут Управління державної охорони України	0,0	33,3	0,0	0,0	0,0	66,7	0,0

*Сума за рядками може перевищувати 100%

З Таблиці 10 видно, що щонайменше половина опитаних переважної більшості факультетів / інститутів не брали участі у жодному науковому заході. А в число найбільш відвідуваних заходів студентами майже всіх факультетів / інститутів входять конференції,

наукові семінари, що проходили в КНУ. Студенти ННІ високих технологій частіше, порівняно з рештою факультетів / інститутів, беруть участь у наукових заходах.

Рис. 3. Вкажіть, у яких із нижче наведених наукових заходів, включно з дистанційними, Ви брали участь протягом навчання у КНУ: (% для всіх респондентів)

*Сума може перевищувати 100%

Нарешті з'ясуємо, який відсоток респондентів має наукові публікації у фахових виданнях. Як можна помітити з *Таблиці 11*, 14,8% студентів мають наукові публікації у фахових виданнях. До того ж найбільшою часткою публікацій, порівняно з іншими факультетами / інститутами, характеризується ННІ «Інститут геології».

Таблиця 11. Чи маєте Ви наукові публікації у фахових виданнях? (%)

Факультет / інститут	Так	Ні
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	17,2	82,8
Військовий інститут (ВІКНУ)	0,0	100,0
Географічний факультет	15,5	84,5
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	34,8	65,2
Економічний факультет	17,4	82,6
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	16,7	83,3
Навчально-науковий інститут журналістики	7,1	92,9

UNiDOS-19: опитування студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка: листопад 2023 року-лютий 2024 року

Факультет / інститут	Так	Ні
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	14,7	85,3
Навчально-науковий інститут філології	8,5	91,5
Історичний факультет	9,1	90,9
Механіко-математичний факультет	13,6	86,4
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	3,6	96,4
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	8,7	91,3
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	14,0	86,0
Факультет психології	16,0	84,0
Факультет соціології	21,4	78,6
Фізичний факультет	17,4	82,6
Філософський факультет	17,6	82,4
Хімічний факультет	28,6	71,4
Навчально-науковий інститут права	25,4	74,6
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	18,9	81,1
Інститут Управління державної охорони України	0,0	100,0
Всього	14,8	85,2

Задоволеність навчанням на факультеті та в КНУ

Тепер дізнаємося, наскільки студенти задоволені навчанням в Університеті та на факультеті / інституті, діяльністю підрозділів КНУ. Як можна помітити з *Таблиці 12*, 44,4% студентів повністю або скоріше задоволені навчанням. 24,8% респондентів відзначили, що скоріше або повністю не задоволені навчанням. Найбільше респондентів, скоріше чи повністю не задоволених навчанням, було серед студентів хімічного факультету. Загалом для переважної більшості факультетів (крім економічного і ФРЕКС) частка задоволених навчанням була більшою за частку не задоволених.

Таблиця 12. В цілому, наскільки Ви задоволені навчанням сьогодні? (%)

Факультет / інститут	Повністю задоволений(-на)	Скоріше задоволений(-на)	Рівною мірою задоволений(-на) та ні	Скоріше не задоволений(-на)	Зовсім не задоволений(-на)	Важко сказати
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	10,4	43,8	28,9	11,9	4,0	1,0
Військовий інститут (ВІКНУ)	0,0	25,0	75,0	0,0	0,0	0,0
Географічний факультет	12,1	30,3	28,3	19,2	8,1	2,0
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	5,4	29,7	40,5	21,6	2,7	0,0
Економічний факультет	6,3	27,5	29,1	21,7	12,7	2,6
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	3,8	23,1	46,2	7,7	15,4	3,8
Навчально-науковий інститут журналістики	6,5	45,2	27,4	16,1	4,8	0,0
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	9,6	32,0	30,4	19,2	8,0	0,8
Навчально-науковий інститут філології	10,5	31,8	33,8	17,2	6,1	0,7
Історичний факультет	16,7	31,0	28,6	17,9	6,0	0,0
Механіко-математичний факультет	15,8	35,5	23,7	17,1	5,3	2,6
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	8,5	23,4	29,8	19,1	17,0	2,1
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	10,7	26,4	28,1	16,3	18,0	0,6
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	13,1	27,4	36,9	16,7	6,0	0,0
Факультет психології	13,6	31,3	32,7	14,3	7,5	0,7
Факультет соціології	6,9	24,1	44,8	20,7	3,4	0,0
Фізичний факультет	5,3	31,6	28,9	18,4	13,2	2,6
Філософський факультет	12,3	43,1	18,5	10,8	10,8	4,6
Хімічний факультет	9,1	36,4	12,1	30,3	12,1	0,0

Факультет / інститут	Повністю задоволений(-на)	Скоріше задоволений(-на)	Рівною мірою задоволений(-на) та ні	Скоріше не задоволений(-на)	Зовсім не задоволений(-на)	Важко сказати
Навчально-науковий інститут права	11,8	44,1	26,9	11,8	5,4	0,0
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	27,3	42,4	13,6	9,1	3,0	4,5
Інститут Управління державної охорони України	50,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Всього	11,1	33,3	29,6	16,5	8,3	1,2

Тепер з'ясуємо, наскільки студенти готові порекомендувати Університет та факультет / інститут, де навчаються, своїм родичам, знайомим, друзям. Як бачимо з *Таблиці 13*⁶, респонденти демонструють досить високу готовність рекомендувати і КНУ, і свій факультет / інститут родичам, знайомим, друзям. Це справедливо також у розрізі майже всіх факультетів / інститутів⁷. Найвищу готовність порекомендувати КНУ своїм родичам, знайомим, друзям демонструють студенти ННІ публічного управління та державної служби. Вони також найбільше готові рекомендувати свій інститут родичам, знайомим, друзям.

Таблиця 13. Готовність порекомендувати навчання в Університеті і на факультеті своїм родичам, знайомим, друзям (середнє)

Факультет / інститут	Готовність порекомендувати навчання в КНУ (0 - Точно не порекомендую, 10 - Обов'язково порекомендую)	Готовність порекомендувати навчання на факультеті / інституті (0 - Точно не порекомендую, 10 - Обов'язково порекомендую)
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	8,0	8,7
Військовий інститут (ВІКНУ)	8,4	5,4
Географічний факультет	7,2	7,8
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	8,2	8,3
Економічний факультет	7,2	7,3
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	7,1	6,9

⁶ Середні значення в таблиці змінювались у межах від 0 до 10. Чим більше значення, тим вищою є готовність порекомендувати навчання у КНУ / навчання на факультеті (інституті) своїм родичам, друзям чи знайомим.

⁷ Винятком є ВІКНУ, де курсанти не демонструють високої готовності рекомендувати свій інститут. Однак це може бути пов'язано більше з його специфікою, а не із незадоволеністю місцем навчання.

Факультет / інститут	Готовність порекомендувати навчання в КНУ (0 - Точно не порекомендую, 10 - Обов'язково порекомендую)	Готовність порекомендувати навчання на факультеті / інституті (0 - Точно не порекомендую, 10 - Обов'язково порекомендую)
Навчально-науковий інститут журналістики	7,8	7,6
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	7,1	7,2
Навчально-науковий інститут філології	7,6	7,9
Історичний факультет	7,8	8,2
Механіко-математичний факультет	8,0	8,3
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	6,9	6,6
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	6,4	6,3
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	7,6	8,0
Факультет психології	7,6	8,3
Факультет соціології	7,5	8,1
Фізичний факультет	6,7	7,3
Філософський факультет	7,8	8,3
Хімічний факультет	6,9	7,4
Навчально-науковий інститут права	7,9	8,1
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	8,7	8,8
Інститут Управління державної охорони України	7,8	8,2
Всього	7,5	7,8

Визначимо, наскільки студенти задоволені різними аспектами навчання в КНУ. Частка задоволених або цілком задоволених перерахованими аспектами помітно перевищує частку не задоволених або зовсім не задоволених. Більше половини студентів задоволені або цілком задоволені розкладом занять, зміною, в яку навчаються, якістю отриманих теоретичних знань, викладанням іноземної мови, викладанням фахових дисциплін. Відсоток студентів, задоволених чи цілком задоволених викладанням дисциплін, що не мають безпосереднього відношення до фаху, найменший, порівняно з іншими аспектами (див. *Таблицю 14*).

Таблиця 14. Наскільки Ви задоволені наступними аспектами навчання в КНУ імені Тараса Шевченка? (%)

Аспекти	Зовсім не задоволений(-а)	Не задоволений(-а)	Рівною мірою, задоволений(-а) і ні	Задоволений(-а)	Цілком задоволений(-а)	Важко сказати
Вашим розкладом занять	5,5	10,1	23,2	34,5	25,6	1,1
Зміною, в яку навчаєтесь	5,6	5,4	15,0	28,6	42,6	2,8
Якістю отриманих теоретичних знань	2,7	6,4	20,9	44,6	22,6	2,8
Якістю отриманих практичних навичок	6,5	14,5	24,8	31,4	15,8	7,0
Викладанням іноземної мови	8,7	10,4	20,0	29,3	25,1	6,5
Викладанням фахових дисциплін	1,5	4,7	21,0	43,3	27,7	1,9
Викладанням дисциплін, що не мають безпосереднього відношення до фаху	8,2	15,0	28,5	26,1	16,3	5,9
Організацією та проведенням практики під час навчання	8,0	9,6	19,1	25,9	18,3	19,1

Наостанок з'ясуємо, наскільки студенти задоволені діяльністю підрозділів Університету. З *Таблиці 15* бачимо, що значна частка студентів не знає про існування низки підрозділів. Так, про існування Молодіжного центру культурно-естетичного виховання знають лише 28,7% респондентів, а про існування НТСА – 29,8% студентів. Всього близько третини респондентів знають про існування Ради молодих науковців. Найвищий ступінь обізнаності студенти демонструють щодо наступних підрозділів: методисти факультету / інституту, деканат факультету / інституту, студпарламент Університету і студпарламент факультету / інституту. Причому більше чверті студентів вказали, що вони цілком задоволені діяльністю зазначених підрозділів (крім студпарламенту Університету, де частка цілком задоволених становить 21,9%). А щодо студпарламенту факультету / інституту, приблизно третина студентів зазначили, що цілком задоволені його діяльністю.

Таблиця 15. Визначте, будь ласка, наскільки Ви задоволені діяльністю наступних підрозділів університету: (%)

Підрозділи Університету	Зовсім не задоволений(-а)	2	3	4	Цілком задоволений(-а)	Не знаю про існування підрозділу
Методисти Вашого факультету (інституту)	5,2	8,2	17,4	24,1	27,8	17,4

Підрозділи Університету	Зовсім не задоволений(-а)	2	3	4	Цілком задоволений(-а)	Не знаю про існування підрозділу
Деканат Вашого факультету (інституту)	5,8	10,7	21,4	28,5	30,3	3,3
Студентський парламент Університету	7,7	11,3	18,9	23,4	21,9	16,9
Студентський парламент факультету (інституту)	5,2	7,8	16,2	22,2	33,9	14,6
Студентська Рада Вашого гуртожитку	2,3	3,9	10,2	14,9	17,9	50,8
Рада молодих науковців	1,7	2,1	8,2	9,9	10,1	67,8
Наукове товариство студентів та аспірантів (НТСА)	1,5	2,5	6,1	9,9	9,8	70,2
Відділ академічної мобільності університету	4,9	5,7	15,5	17,8	15,1	41,0
Відділ міжнародного співробітництва університету	3,2	5,6	13,6	16,4	14,4	46,8
Профспілкове бюро студентів факультету (інституту)	3,7	4,3	9,3	9,1	9,0	64,6
Молодіжний центр культурно-естетичного виховання	2,1	2,4	7,3	7,7	9,2	71,3
Кафедра фізичного виховання та спорту	2,9	4,0	11,6	13,2	14,3	53,9

Оцінка якості освітнього процесу

Наступним кроком стане визначення того, як студенти оцінюють якість освітнього процесу в Університеті й на факультеті / в інституті та що пропонують для його покращення. Спершу з'ясуємо, наскільки студенти задоволені різними аспектами освітнього процесу. А саме мова йде про:

1. Матеріальні активи. Сюди включено наступні аспекти: а) стан обладнання для забезпечення навчального процесу; б) стан будівель та приміщень університету та їх придатність до навчання; в) охайність зовнішнього вигляду та відповідність дрес-коду співробітників факультету / інституту; г) забезпечення актуальними навчальними матеріалами.
2. Навчальний процес. Включає в себе: а) відповідність занять розкладу та вчасність проведення; б) доступність деканату для звернень студентів; в) допомога та підтримка персоналу (методисти, лаборанти та ін.) у вирішенні студентських питань; г) доступ студентів до поточних оцінок з дисциплін; г) прозорість і зрозумілість критеріїв оцінювання знань студентів; д) поінформованість про графік складання іспитів, додаткові заходи та семінари, зміни в розкладі тощо.
3. Якість освітніх послуг. Сюди включаються: а) фахові знання та вміння викладачів; б) комунікативні та педагогічні навички викладачів; в) зрозумілість змісту та результатів навчання за відповідною освітньою програмою; г) якість викладання за освітньою програмою; г) сприяння підвищенню у студентів упевненості в собі; д) репутація та статус університету (факультету / інституту) серед роботодавців; е) отримання студентами компетентних відповідей від викладачів.
4. Ставлення до студентів та допомога у проблемних ситуаціях. Сюди включено такі аспекти: а) наявність процедури своєчасного та оперативного розв'язання спірних питань; б) забезпечення інтересів студентів; в) допомога викладачів у вирішенні студентських питань; г) ставлення викладачів із розумінням до студентів з інвалідністю; г) доброзичливе ставлення викладачів до студентів; д) однакове та шанобливе ставлення викладачів до всіх студентів; е) можливість отримати консультацію викладача очно у визначений графіком час або заочно через Інтернет; е) врахування керівництвом факультету / інституту та викладачами відгуків студентів щодо покращення освітнього процесу; ж) ввічливість, доброзичливість, професійність співробітників Університету у спілкуванні зі студентами.

Кожен з 26 аспектів оцінювався за шкалою від 1 до 7. Середні значення, наведені у таблиці нижче, теж змінювалися від 1 до 7. Чим більший бал, тим вищий рівень задоволеності тим або іншим аспектом.

Як можемо простежити з *Таблиці 16*, студенти, загалом, демонструють високу задоволеність кожним із вказаних аспектів. Зокрема, найбільше вони задоволені зовнішнім виглядом та відповідністю дрес-коду співробітників факультету / інституту.

Таблиця 16. Оцініть, наскільки в університеті (на факультеті) Вас задовольняє: (середнє)

Аспекти освітнього процесу	Задоволеність (1 - Зовсім не задовольняє, 7 - Повністю задовольняє)
Матеріальні активи	
Стан обладнання для забезпечення навчального процесу	4,4
Стан будівель та приміщень університету та їх придатність до навчання	4,4
Охайність зовнішнього вигляду та відповідність дрес-коду співробітників ф-ту	6,2
Забезпечення актуальними навчальними матеріалами	4,4
Навчальний процес	
Відповідність занять розкладу та вчасність проведення	5,5
Доступність деканату для звернень студентів	5,0
Допомога та підтримка персоналу у вирішенні студентських питань	5,2
Доступ студентів до поточних оцінок з дисциплін	4,9
Прозорість і зрозумілість критеріїв оцінювання знань студентів	4,9
Поінформованість про графік складання іспитів, зміни в розкладі тощо	5,2
Якість освітніх послуг	
Фахові знання та вміння викладачів	5,7
Комунікативні та педагогічні навички викладачів	5,4
Зрозумілість змісту та результатів навчання за відповідною освітньою програмою	5,1
Якість викладання за освітньою програмою	5,2
Сприяння підвищенню у студентів упевненості в собі	4,2
Репутація та статус університету (факультету) серед роботодавців	5,6
Отримання студентами компетентних відповідей від викладачів	5,3
Ставлення до студентів та допомога у проблемних ситуаціях	
Наявність процедури своєчасного та оперативного розв'язання спірних питань	4,9
Забезпечення інтересів студентів	4,6
Допомога викладачів у вирішенні студентських питань	5,2
Ставлення викладачів із розумінням до студентів з інвалідністю	6,0
Доброзичливе ставлення викладачів до студентів	5,4
Однакове та шанобливе ставлення викладачів до всіх студентів	5,7
Можливість отримати консультацію викладача очно або заочно через Інтернет	5,6
Врахування відгуків студентів щодо покращення освітнього процесу	4,4
Ввічливість, доброзичливість, професійність співробітників КНУ щодо студентів	5,5

Тепер з'ясуємо, як студенти оцінюють фахову частину освітньої програми, за якою навчаються. Респонденти, в цілому, схильні погоджуватися або цілком погоджуватися з кожним із тверджень. Найбільшою мірою вони погоджуються з тим, що фахові дисципліни відповідають

цілям освітньої програми, а найменше – з тим, що фахові дисципліни програми формують практичні навички, актуальні на ринку праці (див. *Таблицю 17*).

Рис. 4. Які заходи, на Ваш погляд, є важливими для підвищення якості освітнього процесу на Вашому факультеті? (%)

*Сума може перевищувати 100%

Таблиця 17. Наскільки Ви погоджуєтесь з твердженнями про освітню програму, за якою навчаєтесь? (%)

Твердження	Зовсім не погоджуюсь	Не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь і ні	Погоджуюсь	Цілком погоджуюсь	Важко сказати
Фахові дисципліни відповідають цілям освітньої програми	2,8	5,5	23,1	43,2	23,4	2,0
Фахові дисципліни освітньої програми логічно впорядковані	4,1	10,2	26,3	36,3	19,9	3,2
Перелік дисциплін є достатнім для успішного опанування фаху	3,7	10,7	21,6	40,0	18,8	5,3
Фахові дисципліни програми формують практичні навички, актуальні на ринку праці	7,0	13,1	27,0	30,6	15,3	6,9

Нарешті визначимо, які заходи студенти вважають важливими для підвищення якості освітнього процесу на факультеті / в інституті. Як бачимо з *Рис. 4*, найбільш дієвими заходами респонденти вважають посилення зв'язку теоретичних знань з практикою (46,7%) та надання студентам більших можливостей для самостійного вибору навчальних курсів (42,9%). А найменш дієвим, на їхню думку, є підвищення вимог до дисципліни студентів (3,2%).

Дистанційне навчання та емоційний стан студентів

Визначимо, якою є думка студентів 2 курсу і старше щодо дистанційного навчання в КНУ. Слід відзначити, що у 2023 році частина студентів перейшли на очне навчання. Серед опитаних частка студентів, що навчаються повністю офлайн, становила 16%, тих, хто навчається за змішаною формою – 48,3%, а тих, хто навчається повністю онлайн було 35,6%. Тож дізнаємося, як ті, хто навчається повністю онлайн або за змішаною формою оцінюють кожен з аспектів дистанційного навчання.

Студентам пропонувалися 12 запитань, які стосуються різних аспектів дистанційного навчання. Відповідаючи на ці запитання, вони мали обрати одну з п'яти відповідей:

1. Так;
2. Скоріше так;
3. Скоріше ні;
4. Ні;
5. Важко відповісти.

Вказану 5-бальну шкалу було перекодовано наступним чином⁸:

1. Ні;
2. Скоріше ні;
3. Важко відповісти;
4. Скоріше так;
5. Так.

Для кожного з 12 запитань було розраховане середнє, значення якого змінювались від 1 до 5. Чим більше значення середнього, тим більш позитивно студенти оцінюють той чи інший аспект дистанційного навчання.

Як видно з *Таблиці 18*, студенти, загалом, високо оцінюють майже кожен з аспектів дистанційного навчання. Відносно невисоку оцінку отримав аспект, пов'язаний зі складнощами під час роботи з онлайн-інструментами, що використовуються викладачами.

Таблиця 18. Оцінка різних аспектів дистанційного навчання

Запитання	Середнє (1 - Ні, 5 - Так)
Чи задоволені Ви організацією навчання в Університеті за допомогою дистанційних технологій?	4,2
Чи є розклад онлайн-занять зручним для Вас?	4,2
Чи маєте Ви достатньо обладнання та можливостей (комп'ютер / ноутбук / Інтернет / програмне забезпечення) для навчання онлайн?	4,7
Чи стикалися Ви зі складнощами під час роботи з онлайн-інструментами, що використовуються Вашими викладачами?	3,7

⁸ За винятком запитання про складнощі роботи з онлайн-інструментами, що використовуються викладачами. Воно перекодовувалось наступним чином: 1) Так, 2) Скоріше так, 3) Важко відповісти, 4) Скоріше ні, 5) Ні.

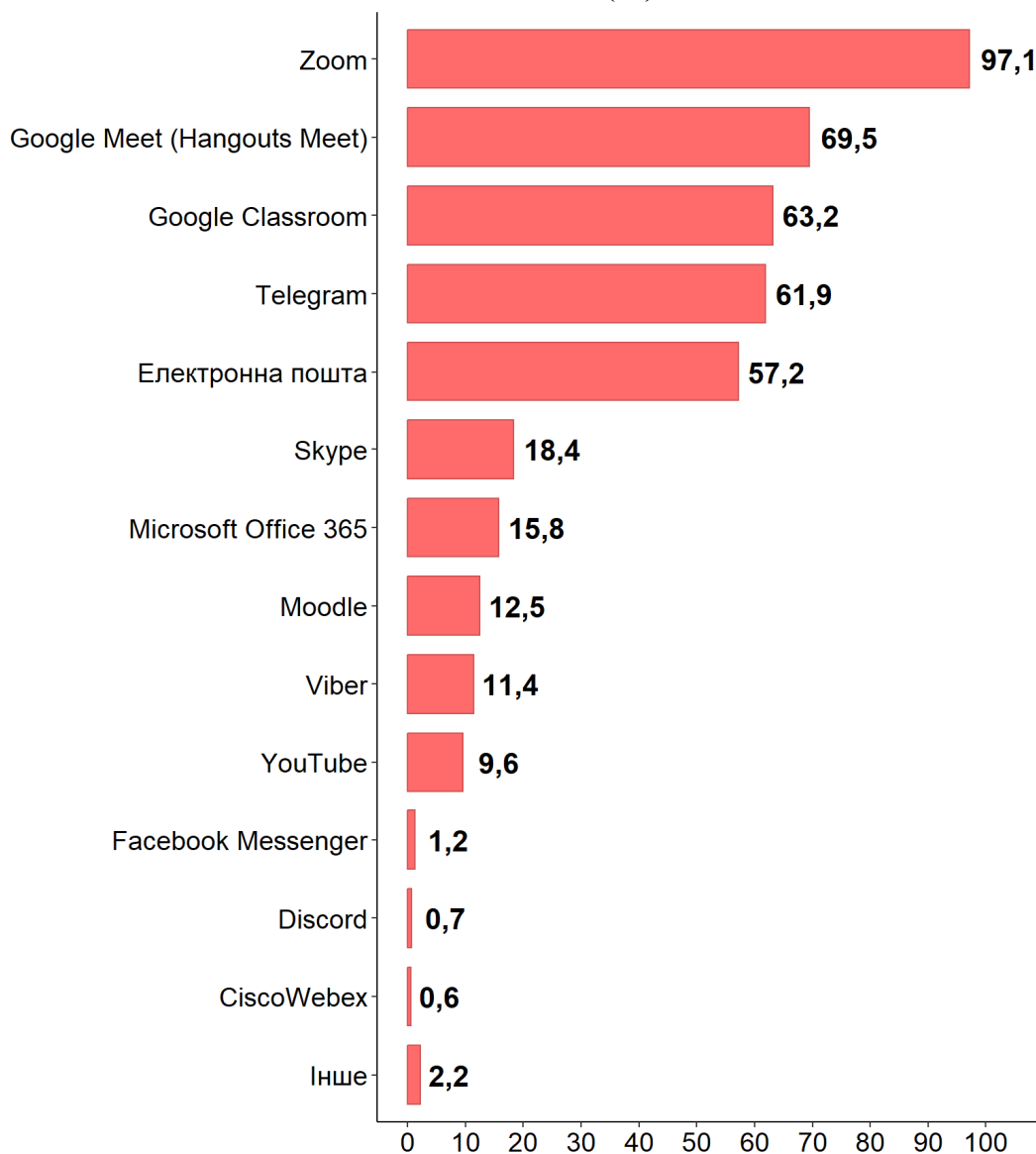
Запитання	Середнє (1 - Ні, 5 - Так)
Чи отримуєте Ви чіткі вказівки від ваших викладачів щодо користування відповідними онлайн-інструментами?	4,1
Чи використовують Ваші викладачі інтерактивні методи під час проведення онлайн-занять?	4,4
Чи задоволені Ви якістю подачі матеріалу викладачами під час проведення онлайн-занять?	4,1
Чи достатньо, візуалізовані, на Вашу думку, матеріали онлайн-лекцій?	4,0
Чи достатньою є, зазвичай, графічна якість візуальних матеріалів, які надаються викладачами під час онлайн-занять?	4,3
Чи доступними є, зазвичай, матеріали, рекомендовані Вашими викладачами до вивчення?	4,0
Чи дотримуються Ваші однокурсники етичних норм під час онлайн-занять?	4,2
Чи достатні, на Вашу думку, інформаційно-телекомунікаційні і технологічні знання й навички Ваших викладачів для проведення онлайн-занять?	4,2

Тепер визначимо, які ресурси та платформи використовують викладачі для онлайн-занять (див. Рис. 5). 97,1% респондентів вказали, що їхні викладачі використовують Zoom. Також популярними серед викладачів платформами й ресурсами, за словами респондентів, є Google Meet (69,5%), Google Classroom (63,2%), Telegram (61,9%), електронна пошта (57,2%).

Також з'ясуємо, як студенти ставляться до повернення до очного навчання та чи готові пройти курси домедичної допомоги. Як видно з Таблиці 19⁹, респонденти, демонструють високий рівень готовності пройти курси домедичної допомоги (і це справедливо для всіх факультетів / інститутів). Однак вони не надто проявляють готовність навчатися очно. Найбільшу готовність навчатись офлайн демонструють студенти Інституту Управління державної охорони України та курсанти ВІКНУ. А найнижчу – студенти факультету інформаційних технологій; вони ж найменше схильні вважати, що рівень засвоєння матеріалу під час дистанційного навчання кращий, ніж під час очного.

⁹ В таблиці наведено ряд тверджень та середні для них. Значення останніх змінюються від 1 до 7. Чим більше значення середнього, тим більше респондент схильний погоджуватись із твердженням.

Рис. 5. Якими ресурсами та платформами користуються Ваші викладачі при проведенні онлайн-занять? (%)

**Сума може перевищувати 100%*

Таблиця 19. Готовність повернутись до дистанційного навчання (середнє)

Факультет / інститут	Рівень засвоєння матеріалу під час очного навчання кращий, ніж під час дистанційного	Я готовий (-а) навчатись в очному форматі у приміщеннях КНУ за наявності доступного сховища	Я готовий (-а) пройти курси домедичної допомоги
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	4,5	3,9	6,2
Військовий інститут (ВІКНУ)	3,7	6,0	5,2
Географічний факультет	4,1	3,9	5,8
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	4,5	3,8	6,2
Економічний факультет	3,3	3,0	5,1
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	3,8	3,8	6,2
Навчально-науковий інститут журналістики	4,1	4,3	6,1
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	4,2	3,6	5,6
Навчально-науковий інститут філології	4,5	4,2	5,9
Історичний факультет	4,6	3,8	6,0
Механіко-математичний факультет	4,6	3,9	5,7
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	3,9	3,2	5,4
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	3,1	2,1	5,1
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	4,0	2,8	5,0
Факультет психології	3,6	3,2	6,0
Факультет соціології	3,4	2,5	5,7
Фізичний факультет	5,2	4,4	6,4
Філософський факультет	4,4	3,9	5,6
Хімічний факультет	4,6	4,5	6,1
Навчально-науковий інститут права	4,2	4,0	5,7
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	4,7	4,3	6,5
Інститут Управління державної охорони України	7,0	7,0	7,0
Всього	4,1	3,6	5,7

Тепер спробуємо зрозуміти, що може заважати студентам повноцінно навчатися під час воєнного стану. Як видно з Рис. 6, 15,4% респондентів зазначили, що їм нічого не заважає навчатися. Основною ж перешкодою для повноцінного навчання стала відсутність інтересу, апатія (49,1%). Також досить вагомими причинами були відсутність відчуття безпеки (34,7%) тривога за рідних, друзів (33,4%), вищий пріоритет інших видів діяльності, як от робота чи

волонтерство (29,1%). Звертає увагу і те, що 6,7% респондентів вказали, що повноцінно навчатися їм заважає втрата близької людини. 18,2% студентів вказали нестачу коштів як перепону для повноцінного навчання, 6,8% опитаних – незадовільні умови проживання.

Рис. 6. Якщо особисто у Вас є причини, що заважають Вам повноцінно навчатися під час воєнного стану, зазначте їх, будь ласка: (%)

*Сума може перевищувати 100%

Наостанок визначимо рівень психологічного дистресу (негативного, руйнівного стресу) серед студентів 2 курсу і старше. Для цього респондентам було запропоновано пройти експрес-тест SCL-9-NR, розроблений розроблений заступником директора Інституту соціології НАН України, доктором соціологічних наук С. Дембіцьким. Тестова методика складалася з 9 тверджень, на підставі яких будувався індекс. Для нього було окреслено такі критеріальні рівні (рівні дистресу): нормальний, підвищений, високий. Кожен студент міг переглянути результати тесту наприкінці опитування.

Як можна бачити з *Таблиці 20*, 40,2% респондентів характеризуються нормальним рівнем дистресу. Приблизно кожен четвертий студент має підвищений рівень дистресу, а близько третини респондентів – високий рівень дистресу. Причому найбільший відсоток осіб з високим рівнем дистресу серед студентів ННІ філології.

Таблиця 20. Рівень дистресу серед студентів (%)

Факультет / інститут	Нормальний	Підвищений	Високий
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	34,4	27,8	37,8
Військовий інститут (ВІКНУ)	71,4	14,3	14,3
Географічний факультет	39,6	22,2	38,2
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	46,9	28,6	24,5
Економічний факультет	39,6	26,7	33,7
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	36,8	31,6	31,6
Навчально-науковий інститут журналістики	35,2	33,0	31,8
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	39,9	27,1	33,0
Навчально-науковий інститут філології	33,6	25,9	40,5
Історичний факультет	31,8	30,2	38,0
Механіко-математичний факультет	39,8	25,2	35,0
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	48,6	27,0	24,3
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	54,3	20,1	25,6
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	46,4	22,3	31,2
Факультет психології	34,2	31,2	34,7
Факультет соціології	25,7	37,1	37,1
Фізичний факультет	47,9	29,2	22,9
Філософський факультет	43,6	24,8	31,7
Хімічний факультет	41,2	29,4	29,4
Навчально-науковий інститут права	45,0	23,8	31,1
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	59,5	28,6	11,9
Інститут Управління державної охорони України	87,5	12,5	0,0
Всього	40,2	26,5	33,2

Поєднання роботи і навчання

Перейдемо до наступного пункту: поєднання студентами роботи й навчання. Спершу з'ясуємо частку працюючих і непрацюючих студентів. З *Таблиці 21* видно, що 45% студентів не працюють, 33,3% респондентів працюють на постійній основі, а 21,7% опитаних працюють, однак не постійно (фріланс). Найбільша частка працюючих на постійній основі серед студентів ННІ публічного управління та державної служби і хімічного факультету.

Таблиця 21. Чи працюєте Ви зараз? (%)

Факультет / інститут	Так і на постійній основі	Так, але не постійно (фріланс)	Ні
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	31,7	16,7	51,7
Військовий інститут (ВІКНУ)	0,0	25,0	75,0
Географічний факультет	41,0	23,0	36,1
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	30,0	30,0	40,0
Економічний факультет	31,6	21,1	47,4
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	36,8	31,6	31,6
Навчально-науковий інститут журналістики	26,8	43,9	29,3
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	21,8	26,9	51,3
Навчально-науковий інститут філології	26,5	29,6	43,9
Історичний факультет	40,9	15,9	43,2
Механіко-математичний факультет	34,9	16,3	48,8
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	33,3	6,7	60,0
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	38,7	11,7	49,5
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	26,1	21,7	52,2
Факультет психології	43,7	23,0	33,3
Факультет соціології	25,7	25,7	48,6
Фізичний факультет	45,5	18,2	36,4
Філософський факультет	26,2	31,0	42,9
Хімічний факультет	54,5	4,5	40,9
Навчально-науковий інститут права	30,2	15,1	54,7
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	59,0	10,3	30,8
Інститут Управління державної охорони України	0,0	0,0	100,0
Всього	33,3	21,7	45,0

Рис. 7. Чи плануєте Ви працювати під час навчання? (%)

Рис. 8. Чи пов'язана Ваша робота з фахом, що Ви отримуєте? (%)

З'ясуємо також, чи планують непрацюючі студенти працювати під час навчання. З Рис. 7 бачимо, що 32,2% студентів схилиються до того, щоб працювати, але не постійно (фріланс).

Привертає увагу і те, що кожен четвертий респондент не визначився з відповіддю на це запитання.

Переведемо погляд на працюючих студентів. Визначимо, чи пов'язана їхня робота з фахом, який вони отримують. І, як бачимо з *Рис. 8*, найбільше було студентів (а саме 38,6%), котрі вказали, що їхня робота не пов'язана з фахом / не суміжна до фаху, який вони отримують. 36,3% студентів відзначили, що їхня робота суміжна до фаху, який вони отримують.

Тепер з'ясуємо чому студенти не працюють за фахом. З *Рис. 9* бачимо, що основними причинами роботи не за фахом респонденти називають недостатню кількість знань та навичок для роботи за фахом (56,2%) і відсутність пропозицій за фахом на ринку праці (41,5%).

Рис. 9. Вкажіть причини, чому Ви працюєте не за фахом: (%)

*Сума може перевищувати 100%

Перейдемо до шляхів пошуку роботи, якими респонденти користувались чи планують скористатися в майбутньому. З *Рис. 10* видно, що найбільш популярними шляхами пошуку роботи є пошук вакансій на сайтах компаній (68,9%), розміщення резюме в Інтернеті на сайтах пошуку роботи (59,3%). Також поширеними шляхами пошуку роботи є рекомендації друзів / знайомих (48,3%), соціальні мережі (45,2%), пряме звернення до роботодавця (42,5%).

Рис. 10. Вкажіть шляхи пошуку роботи, якими Ви користувались або плануєте скористатись у майбутньому: (%)

**Сума може перевищувати 100%*

Наостанок дізнаємося, якої допомоги студенти потребують від Університету у питаннях працевлаштування. Можемо помітити, що найбільше респонденти потребують допомоги у пошуку відкритих вакансій (46,2%), консультацій з пошуку першого робочого місця (45%), проведення тренінгів із проходження співбесіди, тестувань, навичок ефективної самопрезентації (41,4%). Також 20,2% студентів відзначили, що не потребують допомоги з боку Університету в питаннях працевлаштування (див. Рис. 11).

Рис. 11. Вкажіть, будь ласка, якої допомоги з боку Університету Ви найбільше потребуєте в питаннях із працевлаштуванням: (%)

**Сума може перевищувати 100%*

Використання соціальних мереж / месенджерів та плани на майбутнє

Перейдемо до наступної теми – використання соціальних мереж і месенджерів. Найбільшою популярністю серед студентів користується Telegram: в ньому зареєстровано 97,2% респондентів, а користувалися ним протягом останнього тижня 96,5% опитаних. Значною популярністю серед студентів користується Instagram: в ньому зареєстровано 86,1% респондентів, а користувалися ним протягом останнього тижня 76% респондентів. Суттєва частка студентів зареєстрована на Youtube та у Viber (84,2% та 80,9% відповідно). Причому, хоча у Viber зареєстровано більше 80% респондентів, використовували його протягом останнього тижня менше половини опитаних. Схожа ситуація з Facebook: у цій мережі зареєстровано 64,2% респондентів, а використовували його протягом останнього тижня лише 22,5% студентів (див. *Таблицю 22*).

Таблиця 22. Активність у соціальних мережах / месенджерах (%)

Соціальні мережі / месенджери	Зареєстровані	Використовували протягом останнього тижня
Facebook	64,2	22,5
Instagram	86,1	76,0
Linkedin	30,6	11,1
Telegram	97,2	96,5
TikTok	57,3	47,7
Twitter	37,8	15,5
Youtube	84,2	75,7
Viber	80,9	42,2
Не зареєстрований (-а) у жодних мережах чи месенджерах	1,5	0,6
Не зареєстрований(-а) / Не використовував(-ла) протягом останнього тижня	1,1	1,8

*Сума за стовпчиками може перевищувати 100%

Тепер з'ясуємо, чим студенти планують займатися після закінчення університету. Як можемо бачити на *Рис. 12*, 53,8% студентів бажають працювати за фахом в Україні. Ще 29,5% респондентів хотіли б виїхати за кордон з метою навчання або працевлаштування, а 27,7% опитаних – відкрити власну справу. Також студенти майже всіх факультетів / інститутів схильні зазначати, що хотіли б працювати за фахом в Україні. Студенти ННІ високих технологій та фізичного факультету найбільш схильні зазначати, що хотіли б виїхати за кордон з метою навчання чи працевлаштування (див. *Таблицю 23*).

Рис. 12. Чим Ви плануєте займатися після закінчення університету? (%)

*Сума може перевищувати 100%

Таблиця 23. Чим би Ви хотіли займатися після закінчення університету? (% за факультетами / інститутами)

Факультет / інститут	Продовжити навчання за фахом в Україні	Продовжити навчання за іншою спеціальністю в Україні	Працювати за фахом в Україні	Працювати, але не за фахом в Україні	Відкрити «власну» справу	Переїхати за кордон з метою навчання або працевлаштування	Я не думаю поки що про це	Інше
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»	37,2	10,7	56,7	13,5	24,2	32,1	11,6	4,2
Військовий інститут (ВІКНУ)	40,0	0,0	80,0	0,0	0,0	0,0	20,0	0,0
Географічний факультет	20,8	11,3	48,1	23,6	28,3	33,0	16,0	1,9
Навчально-науковий інститут «Інститут геології»	35,1	10,8	62,2	29,7	32,4	13,5	16,2	2,7

Факультет / інститут	Продовжити навчання за фахом в Україні	Продовжити навчання за іншою спеціальністю в Україні	Працювати за фахом в Україні	Працювати, але не за фахом в Україні	Відкрити «власну» справу	Переїхати за кордон з метою навчання або працевлаштування	Я не думаю поки що про це	Інше
Економічний факультет	21,6	8,5	54,3	22,1	40,2	33,7	8,5	4,0
Навчально-науковий інститут високих технологій (ІВТ)	21,4	10,7	46,4	7,1	21,4	53,6	7,1	3,6
Навчально-науковий інститут журналістики	22,6	11,3	58,1	22,6	24,2	25,8	14,5	0,0
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин (ІМВ)	21,8	9,9	45,8	19,0	31,7	35,2	14,8	2,1
Навчально-науковий інститут філології	20,2	14,0	46,7	24,0	28,0	29,0	15,6	1,9
Історичний факультет	31,5	20,2	39,3	31,5	20,2	25,8	14,6	3,4
Механіко-математичний факультет	24,1	12,7	68,4	30,4	27,8	20,3	6,3	2,5
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем (ФРЕКС)	17,6	9,8	45,1	29,4	31,4	29,4	19,6	0,0
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	17,9	5,8	58,9	20,5	29,5	33,7	16,8	0,5
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	23,9	12,5	62,5	17,0	22,7	40,9	13,6	1,1
Факультет психології	39,6	7,8	60,4	12,3	35,1	25,3	13,6	3,2
Факультет соціології	23,0	14,8	42,6	34,4	19,7	29,5	13,1	1,6
Фізичний факультет	37,5	10,0	27,5	25,0	10,0	52,5	5,0	7,5
Філософський факультет	34,3	10,0	44,3	17,1	21,4	32,9	12,9	8,6
Хімічний факультет	44,7	10,5	57,9	15,8	23,7	39,5	10,5	0,0
Навчально-науковий інститут права	33,3	6,7	68,6	7,6	26,7	12,4	13,3	3,8
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби	29,0	11,6	69,6	10,1	17,4	4,3	11,6	2,9
Інститут Управління державної охорони України	16,7	0,0	100,0	0,0	16,7	0,0	0,0	0,0

*Сума за рядками може перевищувати 100%

Дотримання академічної доброчесності

З'ясуємо, наскільки студенти схильні дотримуватись норм академічної доброчесності.

Рис. 13. Виконуючи навчальні завдання, чи доводилося Вам особисто завантажувати готові студентські роботи з Інтернету та видавати їх за свої? (%)

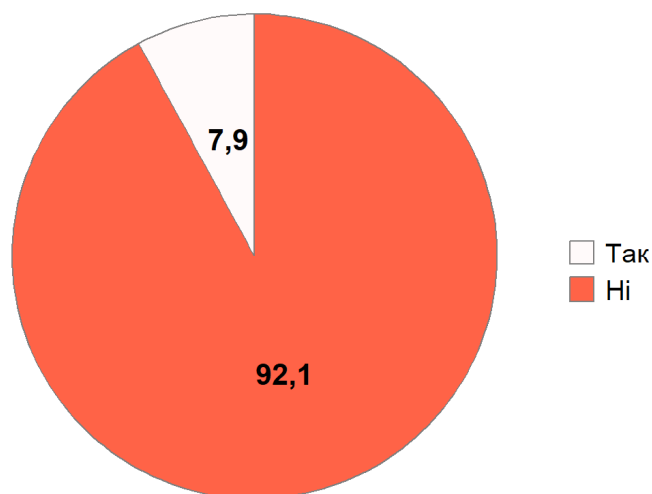

Рис. 14. Вкажіть, будь ласка, чому Ви це робили? (%)

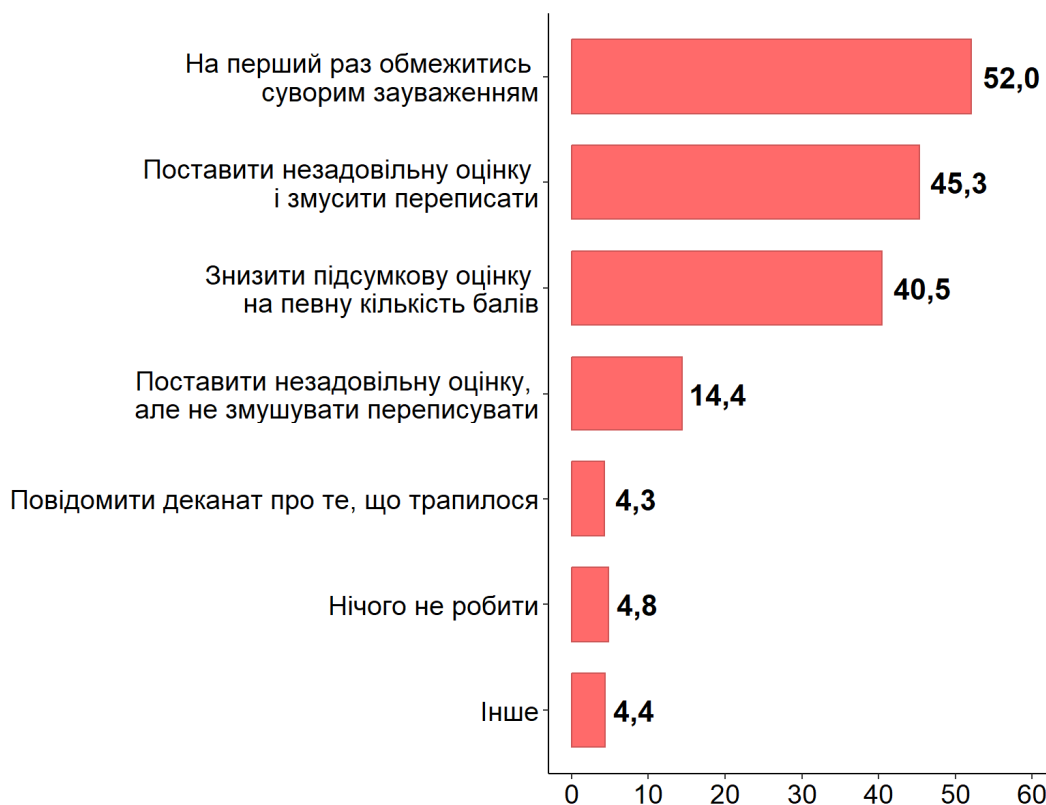

*Сума може перевищувати 100%

Розпочнемо з плагіату, тобто випадків, коли студент завантажує роботу з Інтернету й видає її за свою. Як видно з *Рис. 13*, 7,9% респондентів вказали, що завантажували готові студентські роботи з Інтернету та видавали їх за свої, а 92,1% опитаних зазначили, що не робили цього. Найбільш поширеними причинами завантаження студентських робіт з Інтернету, як можна помітити з *Рис. 14*, стали нестача часу на виконання роботи і відсутність інтересу до її виконання.

Тепер з'ясуємо, як, на думку студентів, викладач має реагувати на плагіат у студентській письмовій роботі. 52% респондентів вважають, що на перший раз можна обмежитись суворим зауваженням. Ще 45,3% студентів вказали, що викладач має поставити незадовільну оцінку і змусити переписати роботу. 40,5% опитаних схиляються до того, що викладач має знизити підсумкову оцінку на певну кількість балів (див. *Рис. 15*).

Рис. 15. Якщо викладач виявить в студентській письмовій роботі наявність плагіату, то як він, на Вашу думку, має вчинити? (%)

*Сума може перевищувати 100%

Перейдемо до теми списування. Дізнаємось, наскільки часто студентам доводилося списувати на заліках або іспитах минулого семестру. З *Рис. 16* бачимо, що 34,4% респондентів іноді списували на заліках чи іспитах. 28,6% студентів вказали, що робили це вкрай рідко.

Рис. 16. Як часто Вам доводилось списувати, виконуючи завдання на іспиті або заліку в минулому навчальному семестрі? (%)

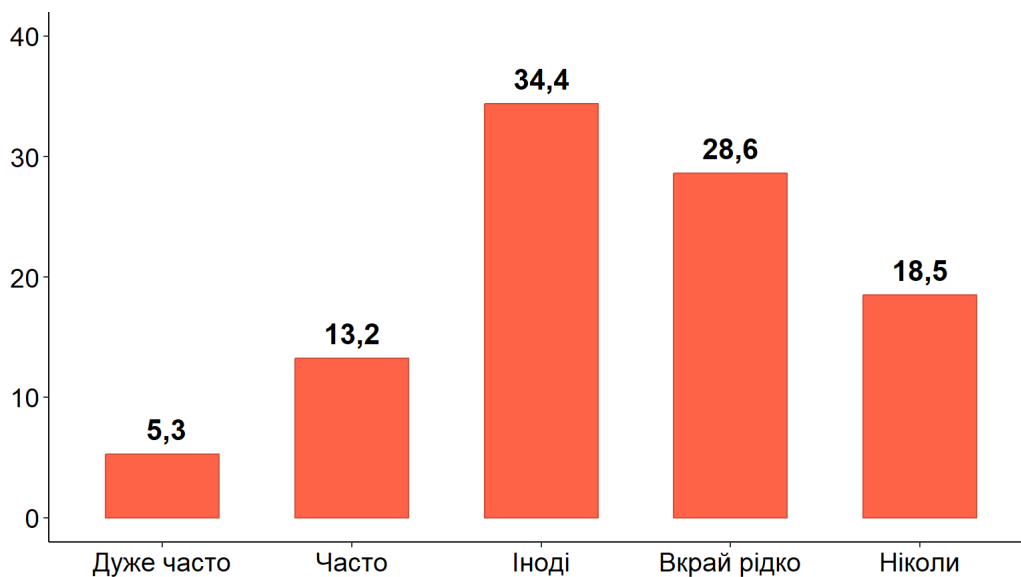

Рис. 17. Якщо викладач виявить, що студент списує на іспиті або заліку, то як він, на Вашу думку, має вчинити? (%)

**Сума може перевищувати 100%*

Нарешті, визначимо, що, на думку студентів, має робити викладач, коли бачить, що студент списує на заліку чи під час іспиту. З *Рис. 17* можемо спостерігати наступне:

- 1) 49,3% респондентів вказують на те, що викладачі мають дозволяти користуватися допоміжними матеріалами під час іспитів / заліків;
- 2) 48,8% студентів вважають, що викладач на перший раз має обмежитись суворим зауваженням;
- 3) 38,1% студентів зазначають, що викладач має знизити підсумкову оцінку на певну кількість балів;
- 4) менше 10% опитаних схиляються до того, що викладач має одразу поставити незадовільну оцінку, якщо побачить, що студент списує під час заліку / іспиту.

Соціально-демографічний портрет студентів

Нарешті охарактеризуємо студентів за соціально-демографічними характеристиками. Серед опитаних частка дівчат складає 66,6%, а хлопців – 33,4% (див. *Рис. 18*). Середній вік опитаних студентів становить 20,3 років.

Рис. 18. Ваша стать: (%)

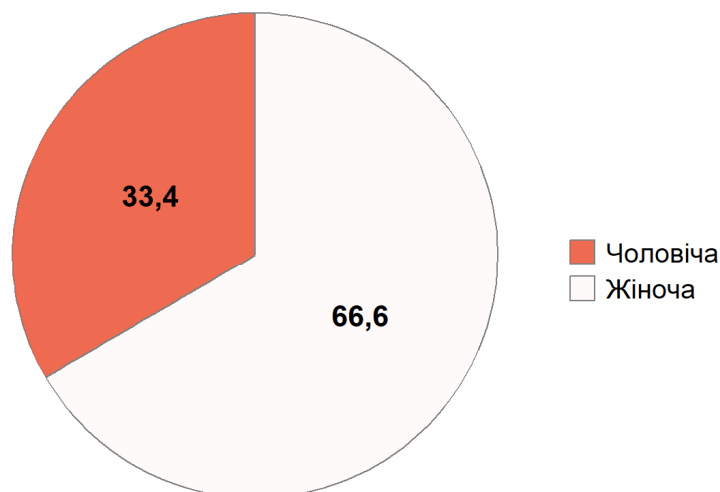
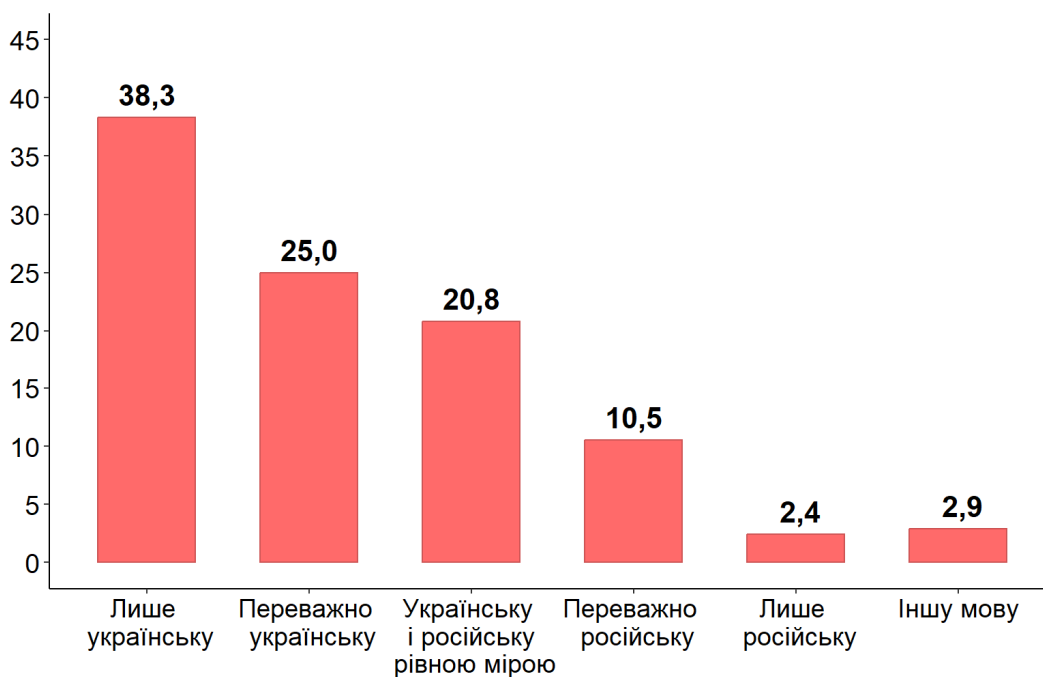

Рис. 19. Яку мову Ви використовуєте у повсякденному спілкуванні? (%)

Якщо говорити про мову спілкування студентів другого курсу і старше, відсоток тих, хто послуговується лише українською мовою, складає 38,3%. Переважно українську використовують 25% респондентів. Натомість лише російською спілкуються 2,4% студентів, а переважно російською – 10,5% респондентів. Ще 20,8% опитаних спілкуються українською та російською мовами рівною мірою (див. *Рис. 19*).

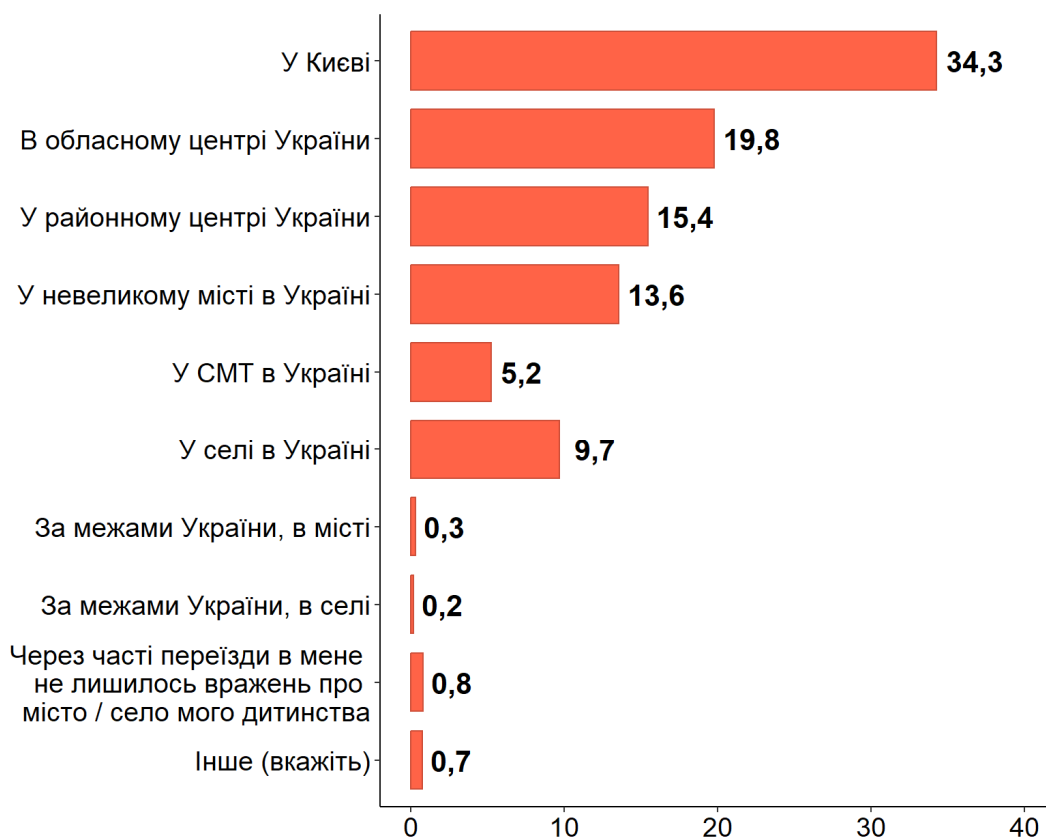
Тепер з'ясуємо, в якій області проживали студенти до вступу в університет. Як можна помітити з *Таблиці 24*, найбільше респондентів проживали в Києві (36,9%) та Київській області (14,1%). 47% респондентів не змінювали місця проживання у зв'язку з війною, 24,5% студентів змінили його один раз, 28,5% опитаних – декілька разів. Серед студентів, котрі змінили місце проживання через війну хоча б один раз, частка тих, хто повернувся до населеного пункту, де проживав до початку повномасштабного вторгнення, складає 64,1%.

Таблиця 24. Вкажіть, де Ви, головним чином, проживали до вступу в університет?

Область	% респондентів
АР Крим	0,2
Вінницька обл.	2,4
Волинська обл.	1,8
Дніпропетровська обл.	4,5
Донецька обл.	2,6
Житомирська обл.	3,5
Закарпатська обл.	0,5
Запорізька обл.	1,8
Івано-Франківська обл.	1,6
Київська обл.	14,1
Кіровоградська обл.	1,3
Луганська обл.	0,6
Львівська обл.	1,6
Миколаївська обл.	1,2
Одеська обл.	2,1
Полтавська обл.	3,0
Рівненська обл.	3,2
Сумська обл.	2,4
Тернопільська обл.	1,2
Харківська обл.	2,0
Херсонська обл.	1,3
Хмельницька обл.	2,7
Черкаська обл.	3,1
Чернівецька обл.	0,8
Чернігівська обл.	2,9
м. Київ	36,9
м. Севастополь	0,1
Інше (вкажіть)	0,5

Дізнаємось, в якому населеному пункті пройшла переважна частина дитинства студентів. Як можемо простежити з Рис. 20, 34,3% респондентів значну частину свого дитинства проживали у Києві. Ще 19,8% опитаних проживали в обласному центрі України. Для 15,4% та 13,6% студентів значна частина дитинства пройшла у районному центрі України та невеликому місті в Україні відповідно. Частка студентів другого курсу і старше, дитинство яких переважно пройшло за межами України, склала 0,5%.

Рис. 20. В якому населеному пункті пройшла переважна частина Вашого дитинства? (%)

З'ясуємо, де респонденти проживають на даний момент. 38,05% студентів живуть з батьками на території, підконтрольній Україні, 19,34% опитаних проживають у студентському гуртожитку КНУ. 13,17% студентів винаймають житло на території, підконтрольній Україні, 11,17% респондентів живуть у власній квартирі на підконтрольній Україні території (див. Таблицю 25).

Таблиця 25. Вкажіть, будь ласка, де Ви проживаєте на даний момент? (%)

Де проживають на даний момент	% респондентів
Проживаю у студентському гуртожитку КНУ	19,34
Живу разом з батьками на території, підконтрольній Україні	38,05

Де проживають на даний момент	% респондентів
Живу у родичів / знайомих на території, підконтрольній Україні	4,46
Винаймаю житло на території, підконтрольній Україні	13,17
Живу у власній квартирі на території, підконтрольній Україні	11,17
Проживаю у таборі для переселенців на території, підконтрольній Україні	0,05
Проживаю за кордоном у родичів / знайомих	3,09
Винаймаю житло за кордоном	6,22
Проживаю у гуртожитку за кордоном	2,50
Мешкаю у таборі для переселенців за кордоном	0,69
Проживаю на тимчасово окупованій території	0,10
Інше (вказіть)	1,18

Визначимо, де студенти планують проживати після закінчення навчання в університеті. 52,1% респондентів вказали, що хотіли б жити у Києві, 12% студентів планують проживати за кордоном. 21,6% студентів не визначилися з відповіддю, ще 6,4% опитаних про це не задумувались (див. Рис. 21).

Рис. 21. Де Ви плануєте жити після закінчення університету? (%)

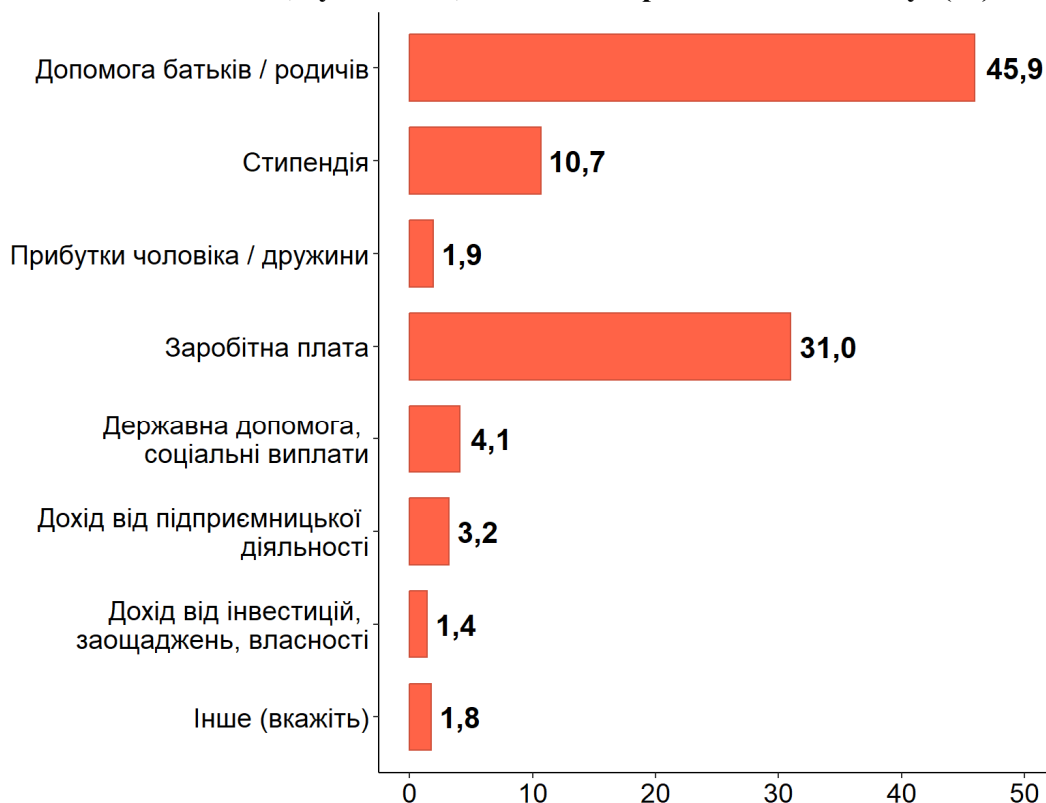
Охарактеризуємо матеріальний стан батьківської родини студентів другого курсу і старше та джерела їхніх доходів. Як можемо бачити з *Рис. 22*, 22,8% студентів погодилися з твердженням «коштів вистачає на все необхідне, робимо заощадження». Разом з тим, 31,5% респондентів вказали, що коштів вистачає на одяг і продукти харчування, однак купівля речей довготривалого використання викликає складнощі. Ще 22,3% респондентів зазначили, що коштів вистачає на все необхідне, та їм не до заощаджень.

З *Рис. 23* видно, що основним джерелом доходу для 45,9% студентів є допомога батьків або родичів. Для 31% опитаних основним джерелом доходу є заробітна плата, для 10,7% – стипендія. Також можна помітити, що для 4,1% респондентів основним джерелом доходу виступає державна допомога, соціальні виплати.

Рис. 22. Оцініть, будь ласка, матеріальний стан Вашої батьківської родини загалом за останні декілька місяців: (%)

Рис. 23. Зазначте, будь ласка, основне джерело Вашого доходу: (%)

Насамкінець охарактеризуємо рівень освіти батьків студентів другого курсу і старше. Як бачимо з *Таблиці 26*, батьки більшості респондентів мають вищу освіту. У 59,9% студентів батько має вищу освіту, в 69,3% респондентів вищу освіту має мати. Також у 20% респондентів батько має неповну вищу освіту. А в 17,8% опитаних мати має неповну вищу освіту.

Таблиця 26. Який найвищий рівень освіти отримали Ваші батьки? (%)

Рівень освіти	Батько	Мати
Неповну середню освіту	1,3	0,9
Повну середню освіту	7,6	4,5
Неповну вищу освіту (молодший спеціаліст – диплом технікуму, училища, коледжу)	20,0	17,8
Вищу освіту (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр, спеціаліст, магістр)	59,9	69,3
Має науковий ступінь	5,5	6,1
Важко сказати / Не маю	5,6	1,5